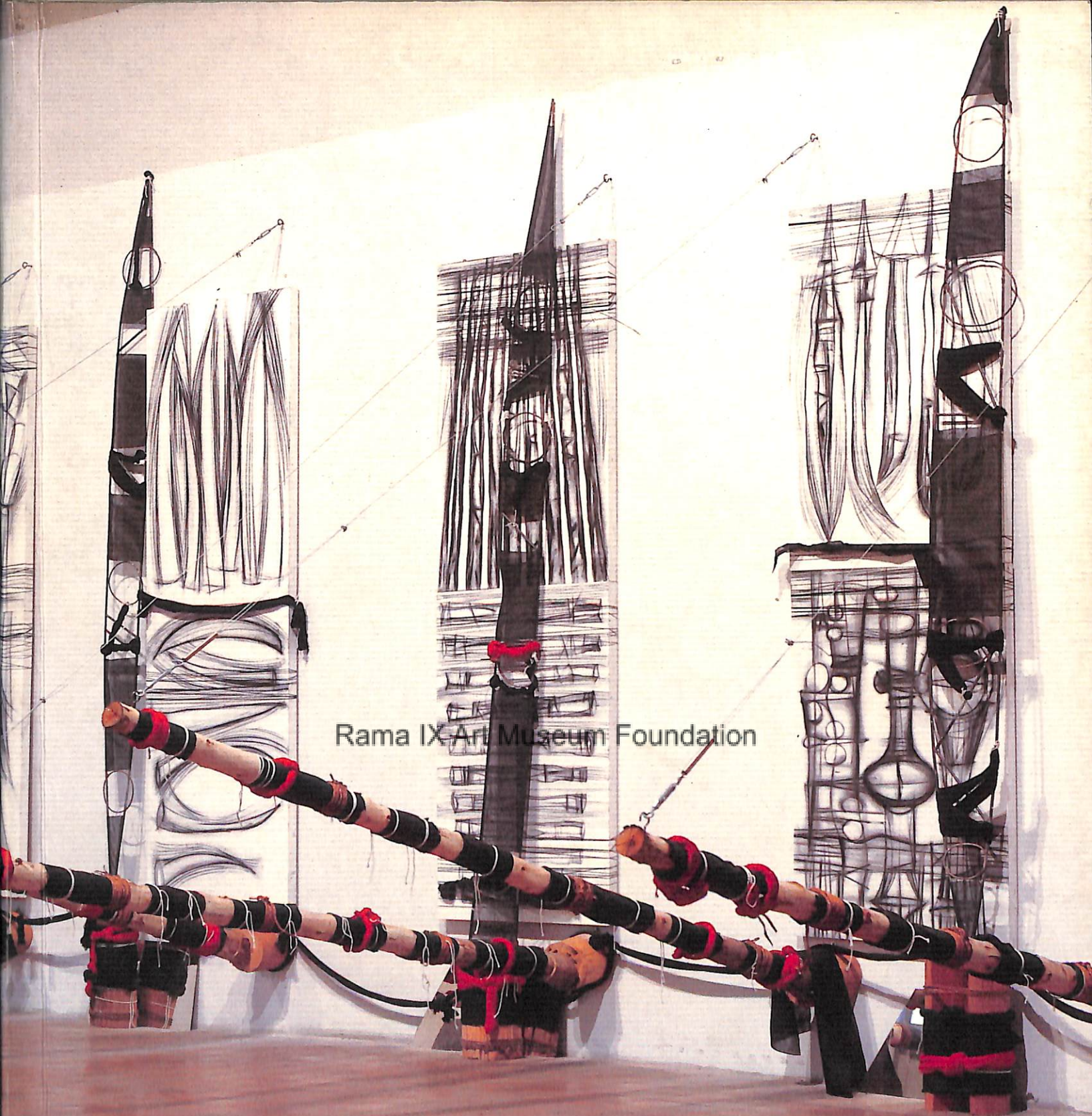
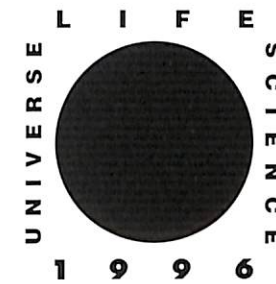

Rama IX Art Museum Foundation

จักรวาล : ชีวิต : วิทยาศาสตร์
UNIVERSE : LIFE : SCIENCE
1996

B-CAT-2-0281
SOL-0405-05-2539

จักรวาล : ชีวิต : วิทยาศาสตร์ โดย วิโชค มุกดามณี

UNIVERSE : LIFE : SCIENCE by Vichoke Mukdamanee

Rama IX Art Museum Foundation

จักรวาล : ชีวิต : วิทยาศาสตร์
UNIVERSE : LIFE : SCIENCE

The National Gallery, Chao-Fah Road, Bangkok
5-30 May 1996

Catalogue design by Thai Design & Phototype Group

Computer graphics by Suchat Mukdamanee

Photos by Opas Cotiphatawanon, Shanin Treenarong

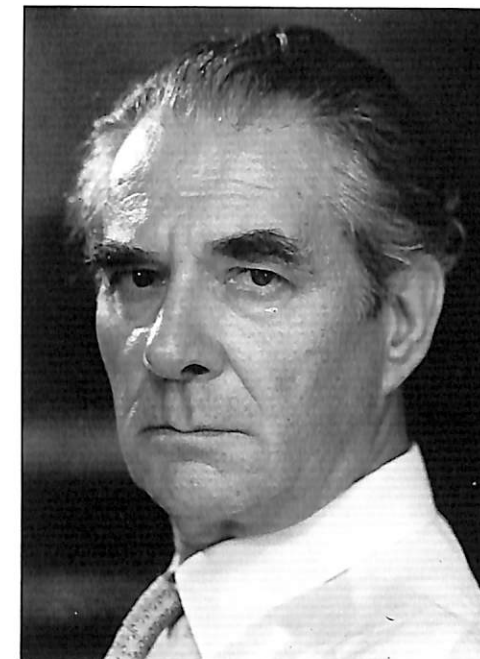
Text Translated by Rasi Burusratanabhun

Printed by Amarin Printing and Publishing Pcl., Bangkok

ISBN 974-8364-39-9

Rama IX Art Museum Foundation

สหว่างสิบห้าปีที่แล้วมา ชีวิตและสิ่งแวดล้อม
ของคนไทยโบราณได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก
ที่ได้เป็นล้าคลงก็กลายเป็นถนน มีการสร้างตึกใหญ่แทนบ้านไม้
เครื่องแต่งกายก็เปลี่ยนมาใช้แบบสากลนิยม บ้านที่อยู่แบบง่าย ๆ ในอดีต
ซึ่งสร้างขึ้นท่ามกลางพญาอันเขียวชอุ่มตามริมแม่น้ำล้าคลง ก็เปลี่ยนเป็นท้องแถว
แต่ก่อนจะไปไหนก็ด้วยเรือแจวหรือเรือพายไปตามล้าคลงอย่างเงียบ
บัดนี้เล่าแสนจะหนาวทู่ด้วยเสียงรถยนต์นับจำนวนไม่ถ้วน
รบกวนประสาทคนเดินถนนเป็นอย่างยิ่ง ลัทธินิยมความรวดเร็วเป็นใหญ่กว่าสิ่งอื่นใด
เมื่อไม่กี่สิบปีที่แล้วมานั้นชีวิตเรดำเนินไปอย่างเชื่องช้าล้าพิช
จะโดยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ชีพจรของธรรมชาติก็ถูกบงการให้เดินไป
โดยความเจริญของโลกและโดยความเสื่อมของชีวิตปัจจุบัน
ที่จริงแล้วเราไม่อาจขัดขวางอารยธรรมของโลกได้ แม้ว่าเราจะไม่ต้องการก็ตาม
ไม่มีชาติใดสามารถหลีกเลี่ยงจากลัทธินิยมความทันสมัยของอารยธรรมแห่งยุคปัจจุบันได้

Rama IX Art Museum Foundation

คำกล่าวเปิดงานของ

นายศิวัชร ทรธรานนท์

เนื่องในพิธีเปิดนิทรรศการ “จักรวาล : ชีวิต : วิทยาศาสตร์” ของ นายวิโชค มุกดามณี

ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2539 เวลา 18.00 น.

ท่านผู้มีเกียรติ ศิลปิน และผู้ที่รักศิลปินทั้งหลายที่ได้มาในวันนี้ ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับเชิญจากอาจารย์วิโชค มุกดามณี ให้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการแสดงครั้งนี้ ผมรู้จักอาจารย์มานานหลายปี...และติดตามผลงานการจัดแสดงผลงาน ทั้งงานศิลปะและงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ เสมอมา ครั้งนี้เป็นการมาเปิดการแสดงที่อาจารย์ใช้ชื่อว่าจักรวาลชีวิตและวิทยาศาสตร์ ซึ่งทุกครั้งที่มีการเปิดแสดงผลงาน อาจารย์วิโชคมักทำให้เราประหลาดใจอยู่เสมอ ครั้งนี้ก็เช่นกัน เวลาเรา มา เราไม่รู้ว่าเราจะเจออะไรบ้าง เพราะอาจารย์เป็นผู้ที่สร้างสรรค์ด้วยแนวทางและวิธีการที่มีสื่อหลากหลาย อยู่ในผลงาน หลายท่านที่มายังไม่ทราบว่าจะได้เห็นอะไร แต่โดยธรรมเนียมประเพณีของผมผู้ที่เป็ประธานนั้น ผมได้แอบเข้าไปดูผลงานในการแสดงแล้ว ซึ่งผมขอกล่าวว่า ท่านมาในแนวใหม่ที่น่าสนใจ

จักรวาล ชีวิต และวิทยาศาสตร์ ผมฟังแล้วชอบมาก เพราะเป็นสิ่งที่ผมรู้สึกว่าเป็น หรือหลาย ๆ คนก็คงมีความรู้สึกร่วมในหัวข้อเหล่านี้

จักรวาล ก็คือ Universe อันกว้างใหญ่ มันใหญ่เสียจนไม่มีจุดสิ้นสุด และ **ชีวิต** ก็คือ ช่วงสั้น ๆ...ในช่วงชีวิตของมนุษย์เรานั้น สั้นนิดเดียว เกือบไม่ถึงกระพริบตาของจักรวาล เพราะเวลาในจักรวาลอาจผ่านมาถึงหกพันหรือหกหมื่นปีมาแล้ว สำหรับ **วิทยาศาสตร์** ก็คือแขนงความรู้ที่พยายามจะโยงจักรวาลของเราที่มาจากอะตอมเล็ก ๆ นี้กับชีวิตต่าง ๆ ของพืช สัตว์ มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายว่า เกี่ยวข้องกันอย่างไร

ทางหอศิลป์ให้ Space แก่อาจารย์วิโชคไว้เท่าที่ผมดูก็คงจะพอแค่นี้ แต่ถ้าให้มากกว่านี้ ก็คงจะต้องทำงานมาก อาจเท่ากับจักรวาล... สำหรับวันนี้ผมคงกล่าวแค่นี้แล้วเราจะไปดูงานร่วมกัน และผมหวังว่าการแสดงศิลปกรรมครั้งนี้คงให้ประโยชน์แก่ทุก ๆ คน ทั้งความสุข สิ่งต่าง ๆ ที่เราจะได้เห็นจากผลงานคงเป็นความสำเร็จของการแสดงครั้งนี้ครับ...ขอบคุณ

นายศิวัชร ทรธรานนท์

- จักรวาล** ประกอบด้วย ดวงดาว และที่ว่างในจักรวาล การดำรงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในธรรมชาติ พื้นแผ่นดิน สายลม ป่าไม้ และสภาพแวดล้อมของชีวิต วัตถุที่กำเนิดขึ้น
- ชีวิต** คือ มนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งมีชีวิตทั้งปวงที่ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบัน
- วิทยาศาสตร์** เป็นความคิดและข้อเท็จจริงที่มีเหตุผล การค้นหาข้อมูลใหม่ และการตีความธรรมชาติจากอารมณ์ ความรู้สึก ไปสู่กฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมถึงความก้าวหน้า ความสุข ความสะดวกจากกระบวนการของระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่

- Universe** An assemblage of stars and space existences of all life and thing in nature : earth wind forest and the environment for all creations that live.
- Life** All human being, all creature trees and for those who maintain life in our society.
- Science** A systematic knowledge, a searching for more fact and making definition of nature emotion, perception and to develop rules laws and principles in order to meet the progression, to reach happy lives and to be responsible for the advantage of new technology.

- มื่อนั่งเรืออยู่กลางทะเล บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความรู้สึกถึงสิ่งที่เป็นธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ความว่างของพื้นที่และการเคลื่อนไหวของลำเรือไปตามกระแสคลื่น เสียงเครื่องยนต์ดังกระหึ่มกลบเสียงใด ๆ ทั้งปวง เมื่อกระแสคลื่นลมและแรงคนทำให้เรือแตก ทุกชีวิตถูกทำลาย
- ทุกชีวิตมีความหวัง รอคอย ไม่ว่ามนุษย์ พืช สัตว์ ต่างรอความช่วยเหลือ ดูแล ความอ่อนล้าเข้ามาหา เกิดความเชื่อและความศรัทธาในความเ็นลับว่าจะดูแลปกป้องรักษาชีวิตได้
- การดิ้นรนเพื่อชีวิตและการอยู่รอด สร้างเครื่องหมายและเครื่องรางบอกเหตุ ให้คนตระหนักต่อวิถีชีวิตใหม่

- W**hile sailing the sea, the atmospher and the environment have made me feel the emptiness of space and the ship swaying. Then the machine roars... hard wind and wave... the ship wreck... lives have been destroyed.
- A**ll every existences... human animals plants have their hopes and expeetations. Whenever they are weary they longed for help and they will believed in some secret whichever can protect them.
- A** struggle for lives made a sign that some new lives were born

จักรวาล คือ ธรรมชาติอันกว้างไกล มีความฝันและความรู้สึกล่องลอย ไม่มีที่สิ้นสุด ทุกชีวิตเกิดขึ้นอยู่บนระนาบที่แบนเรียบ จากนั้นเติบโตต่อไป ความเปลี่ยนแปลงของระบบ ความเจริญของมนุษยชาติ การทำลายและความความตายที่เกิดขึ้นเป็นสัญญาณบอกเรื่องของสังคมและการดำรงชีพ

ช่วงเวลา ของการเกิด เติบโต และพบกับกระแสต่าง ๆ นั่นคือความเป็นไป วิถีชีวิตปัจจุบัน มนุษย์ได้รับความเจริญทางวัตถุ มีความสุขจากสิ่งศิวิไลซ์และอารยธรรมใหม่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ความถูกต้องและเหตุผลในการมีชีวิต แต่มนุษย์ต้องมีดวงจิตในชีวิตร

จักรวาลอันกว้างใหญ่ มีพื้นที่ไม่รู้จำกัดสิ้น ให้ดวงจิตที่ใสสะอาด หลุดลอยจากชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ ได้เคลื่อนไหวต่อไปไม่รู้จบ

UNIVERSE : LIFE : SCIENCE 1996/1

Universe a wide nature, an unlimited fantasy. Every existenees were born on one line then grew up in systematie society. Human civilization and human destroy and their death... these are signs about our lives and society.

A life time an experience of human. People live and gain happiness from material world and new civilization. Science & technology seem to bring us the right way of living but some how the most important thing in our lives is our soul

An unlimited Universe
an origin of a pure soul, a freedom from all obligation, a neverending movement.

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2538 ผมได้มีโอกาสไปดูเรื่องป่าต้นน้ำ ที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นยอดดอยสูง ได้เห็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง ป่า น้ำ และกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านที่อาศัยอยู่กับน้ำอยู่ในชุมชนนี้ โดยการไปครั้งนี้เพื่อเป็นความร่วมมือของศิลปินกับองค์กรพัฒนาภาคเหนือ และองค์กรคนรักป่า เพื่อหารายได้จัดตั้ง "กองทุนชุมชนรักป่า" ขึ้นเพื่อดำเนินการอนุรักษ์ผืนป่าต้นน้ำร่วมกับชุมชน และเป็นสื่อกลางในด้านวิชาการทางด้านพันธุ์ไม้ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการนี้

การเผยแพร่ทำโดยให้ศิลปินได้ไปเห็นข้อมูลจริง และนำกลับมาสร้างสรรค์เพื่อเสนอทัศนะและแนวคิดออกสู่สาธารณชน

ธรรมชาติที่ได้เห็นก็คือ เรามีแผ่นดินอันกว้างใหญ่ที่เป็นป่าเขียวซึ่งเมื่อฝนตกป่าจะช่วยดูดซับน้ำก่อนที่จะค่อย ๆ ปล่อยไหลรินลงมาสู่ลำน้ำ เพื่อให้เราไว้ใช้ตลอดปี และป่าเป็นแหล่งกำเนิดสรรพสิ่งทั้งปวง ชีวิต ธรรมชาติ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ นกนานาชนิด พืชพรรณ และยาสมุนไพรต่าง ๆ

สำหรับภูมิประเทศดินแดนตอนเหนือของไทยประกอบด้วยเทือกเขาเรียงรายซับซ้อนเป็นแนวนานจากพรมแดนตอนเหนือลงสู่ภาคเหนือตอนล่าง และเป็นต้นกำเนิดของสายน้ำลำธารน้อยใหญ่ที่ไหลรวมกันเป็นแม่น้ำสายสำคัญ ๆ หลายสายของประเทศ ได้แก่ แม่น้ำกก และแม่น้ำอิง ไหลลงสู่แม่น้ำโขง แม่น้ำปาย และแม่น้ำยม ไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน และที่สำคัญ แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเอื้อประโยชน์แก่พื้นที่เกษตรกรรมอันกว้างใหญ่ในที่ราบลุ่มภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

กล้วยลักษณะพื้นที่ที่เป็นภูเขาและป่าไม้โดยมาก จึงทำให้ผู้คนในภาคเหนือตอนบนอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มบ้าน โดยตั้งชุมชนตามที่ราบระหว่างหุบเขาซึ่งมีลำน้ำไหลผ่านหรือไม่กี่อาศัยตามที่ตอน ไหลเขา ตลอดไปจนถึงบนที่สูง โดยเฉพาะชนลุ่มน้ำเฝ้าต่าง ๆ

จากสภาพแวดล้อมด้วยป่าเขาและสายน้ำ ได้กำหนดให้ชุมชนชาวเหนือสร้างสรรค์วัฒนธรรมคนต้นน้ำ ที่มีวิถีชีวิตเรียบง่ายและพึ่งพาธรรมชาติ พวกเขาทำนาในที่ราบลุ่มต่ำ ทำไร่ในที่ตอนในลักษณะไร่หมุนเวียน เมื่อเพาะปลูกแล้วก็หยุดพักดิน ให้ดินได้ฟื้นตัวและป้องกันหน้าดินพังทลาย ขณะเดียวกันก็เก็บหาอาหารสมุนไพรเครื่องใช้ไม้สอยประจำวันจากในป่านอกจากนี้ยังมีการจัดการดูแลรักษาป่า โดยแบ่งออกเป็นป่าต้นน้ำ ซึ่งจะต้องดูแลรักษาอย่างเคร่งครัด ห้ามตัดไม้ แต่สามารถเก็บไม้แห้งไม้ตาย หาอาหาร สมุนไพร และเลี้ยงสัตว์ได้ ป่าใช้สอยจะอยู่ใกล้ชุมชน สามารถเข้ามาใช้สอยได้ในขอบเขตที่เหมาะสม ตัดไม้ไผ่เพื่อนำไปสร้างบ้านได้สำหรับผู้ที่ตั้งครอบครัวใหม่ หาไม้ฟืน พืช ผัก สมุนไพร และน้ำสัตว์ไปเลี้ยงในป่า ป่าประเพณีที่เป็นที่ตั้งของหอผี วัดร้างหรือสถูปเจดีย์ ตลอดจนป่าเท่ว หรือป่าฮ้านเป็นที่เคารพของคนในชุมชน

■ ค่เมื่อกระแสการพัฒนาหลังไหลเข้าสู่ชุมชนภาคเหนือ ก็ส่งผลกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พื้นที่ป่าภาคเหนือตอนบน จำนวน 54,085,753 ไร่ (82.34%) ในปี 2508 ลดลงเหลือ 39,410,125 ไร่ ในปี 2531 (60.01%) และข้อมูลล่าสุดของกรมป่าไม้ ปี 2535 มีพื้นที่ป่าเหลือเพียง 38,126,875 ไร่ (58.05%)

■ กลางการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ที่ทวีมากขึ้นในปี 2518-2536 ได้มีการรวมตัวของ ชุมชนเล็ก ๆ เคลื่อนไหวคัดค้านการตัดไม้ทำลายป่า ในรูปแบบของการสัมปทาน และการลักลอบตัดไม้ขึ้นในทุกจังหวัดของภาคเหนือตอนบน จนเมื่อปี 2534 องค์การพัฒนาเอกชนภาคเหนือร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทำการสำรวจศักยภาพการดูแลรักษาป่าชุมชนและพบว่าชุมชนไม่น้อยกว่า 156 แห่งที่มีการอนุรักษ์ป่าในรูปแบบต่าง ๆ ไว้อย่างดี ผล จึงได้พยายามสนับสนุนให้ ชุมชนมีความเข้มแข็งในการดูแลรักษาป่าเพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้อง กับการอนุรักษ์ ทั้งการเกษตร การอนุรักษ์ดินและน้ำ อาทิ ปลูกสัตว์ หัตถกรรม การจัดตั้งคณะกรรมการการแลกเปลี่ยนศึกษาดูงานกันและกัน รวมทั้งการ สนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการจัดตั้งกองทุนรักษาป่าซึ่งที่ผ่านมา ได้ใช้รูปแบบการจัดผำป่าเพื่อการอนุรักษ์ป่า ระดมทุนและกล้าไม้ไปสนับสนุนชุมชนที่มีความต้องการ

■ ข้อมูลที่ได้ทราบทั้งจากการรายงานด้านเอกสารของเจ้าหน้าที่ที่นำขึ้นไปดูป่าต้นน้ำที่ได้ กล่าวมาแล้วนั้นเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงซึ่งน่าสนใจยิ่งป่าไม้ที่ถูกบุกรุก ขยายตัวเกิดขึ้นมากมาย เมื่อผมมองลงมาจากยอดดอยจะเห็นพื้นที่ที่เป็นไร่แดง และไร่ขาว (คำเรียกของพ่อหลวงจอมหนี่ ซึ่งกล่าวถึงป่าที่เริ่มเกิดปัญหา) และการบุกรุกเหล่านี้มีมาจากทั้งนักการเมืองผู้ทรงอิทธิพล นายทุน ที่เห็นประโยชน์ ของพื้นที่ดิน ป่าไม้ อันมหาศาล กรรมวิธีมีทั้งการลอบผู้นำชุมชน เผาป่าขับไล่ และวิธีการต่าง ๆ มากมาย รัฐบาลเองก็มีส่วนในการทำลายป่า การให้ประโยชน์ จากการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่ดินบริเวณป่าต้นน้ำ โดยขาดการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ชาวบ้านเผาป่า ตัดต้นไม้เพื่อปลูกพืชไร่ป่าน้ำ ทำให้เกิดรูปแบบ ของเกษตรกรรมป่าต้นน้ำตามที่รัฐต้องการ ชาวบ้านได้เงิน รัฐได้ของที่ต้องการ แต่ธรรมชาติป่าต้นน้ำ และชุมชน รวมทั้งคนในชาติมาแบกรับปัญหาการตัดไม้ ทำลายดินไปจนเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำและน้ำป่าไหลท่วมชุมชนทั้งบนดอย จนถึงชาวบ้านในเมือง...ประเทศ

■ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ผมได้พบเห็นมานั้นเป็นข้อมูลที่ให้แรงบันดาลใจในการนำเสนอภาพผล งานทั้งแนวที่เป็นจิตรกรรม และการเสนอทัศนะโดยงาน Installation เกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิต กับ ป่าต้นน้ำ การดำรงชีพของคนที่ถูกพันธักกับป่า ดิน น้ำ และสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบต่อความรู้สึก

■ ความสะดวกเจริญเติบโตของวัฒนธรรมเทคโนโลยี เป็นสัญญาณบอกเหตุให้เรารับรู้ถึง เหตุการณ์ของสังคมไทยปัจจุบันที่ผสมผสาน ทั้งรากฐานของวัฒนธรรมเดิมกับ วิถีใหม่เข้ามาอยู่ด้วยกัน

WATER SOURCE FOREST

May 1995 I had an opportunity to visit water source forest in Mac Chaem district Chiang Mai. The area is on the mantaintop. There, I saw a lot of problem about forest, water way and the relation of people and their land. The visit is a co-operation of member of artists and a development organization in the Northern part of Thailand and the "Love the Forest Organization". The Objective of the group is to raise the "Love Forest Fund" in order to do activity for conservation of forest and to set the information centre for plant and forestry.

About the artists, they did their surveying and then express their vision to public by works of art.

We can see a wide and fertile land, green forest which obserb rain water before the Water How to the low land. Our water resource originate millions of lives in our country.

The northern part of Thailand is composed of mountain range and forest which emerge a lot of rivers that flow into the middle plain and the Choa Phaya basin then our capital... Bangkok.

Our forest and rivers in fluence our people to have the simple way of living as a farmer, we grow rice in low land and do farming in high ground. We do diversifed farming : growing sawing then recover the field ground by managing the area of forest : water source forest, conserved forest and consumed forest. By this way our people lived happily and peacefully with the environment and get along well with nature.

As time passed by, our society changes by new civilization. A lot of forest were seriously destroyed. The area of our northern forest decrease from 54, 085, 753 Sq. Rai in 1965 to 38, 126, 875 Sq. Rai in 1992.

Although we lose some forest, the little community was born. There are some working groups trying to oppose the misbehaving with forest and object the smuggle. There are about 156 communities and villages that people set team to preserve the forest by various activities by support and promote people to earn the living that get along with conservation of soil and water such as domesticated animal and handicraft. Besides, the Government is trying to support budget and mobilize fund and plants to the village that need help.

When I reached the site in the Northern Thailand I see the situation and realize how serious our forest were invaded. The worst of all problem is people who commit the crime are gangsters of that politician and capitalist. Even the goverment has a part in destroying forest by let people to do farming in our water source forest. These situation, caused problem to people of all ports of the country.

All detail I have found inspired me to present my works of art in painting and installation about lives and forest relationship between man and environment and all various things that came into our perception.

Rama IX Art Museum Foundation

ผลงานในนิทรรศการ

WORKS IN THE EXHIBITION

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลปกรรมวัฒนธรรม ก-ข 2537
CULTURAL SIGNAL A-B 1994
size variable
wood, cloth, rope, ceramic, pills, leaves,
stones and spot colour
Location : New South Wales Art Gallery,
Sydney, Australia

Rina X Art Museum Foundation

วัฒนธรรมเทคโนโลยี 2537
CULTURAL TECHNOLOGY 1994
size variable
soil, wood, salt, ceramic, cloth, rope, plastic,
polls, spot colour and T.V.
Location : National Gallery, Bangkok,
Thailand